

Streszczenie

Antropocentryczny charakter badań językoznawczych, skoncentrowanych na osobie tłumacza dialogisty oraz na strategiach i technikach przekładu filmowego, a także rosnąca ilość filmów animowanych z dubbingiem, które są tłumaczone na wiele języków, czyni zasadnym prowadzenie badań nad językiem indywidualnym tłumacza dialogisty. Jest on widoczny w transkrypcji dialogów filmowych, odpowiada za jakość wersji językowej filmu z dubbingiem a w rezultacie sukces wersji językowej filmu animowanego realizowanego techniką dubbingu.

Celem niniejszej pracy było wykazanie istnienia idiolektu tłumacza dialogisty w polskim, rosyjskim i bułgarskim dubbingu anglojęzycznych filmów animowanych, ustalenie zbioru najważniejszych cech wyróżniających idiolekty trzech tłumaczy wywodzących się z różnych kręgów kulturowych, a także wykazanie podobieństw i różnic między nimi.

Materiał badawczy do badań nad idiolektem tłumaczy dialogistów stanowiły transkrypcje dialogów do filmów: Shrek Trzeci, Shrek Forever After, Kung Fu Panda 1 oraz Kung Fu Panda 2. Kryterium wyboru filmu był 1 autor dialogów we wszystkich czterech filmach w danej wersji językowej. Autorem ścieżki dialogowej w języku polskim jest Bartosz Wierzbicka, w języku rosyjskim Paweł Silenczuk a w języku bułgarskim Hristo Hristow. W badaniu wykorzystano następujące metody badawcze: metodę ilościową, jakościową, porównawczą, a także trzy modele badawcze Andrew Chestermana: porównawczy, procesowy oraz przyczynowy.

W badaniu wykazano obecność leksykalnych, składniowych i kulturowych sygnałów idiolektalnych, które mimo ograniczeń wynikających ze specyfiki dubbingu i filmu animowanego definiują idiolekt tłumacza oraz wyróżniają go na tle idiolektów pozostałych tłumaczy. Obecność sygnałów idiolektalnych w pełnym korpusie badawczym, który liczy około 290 stron transkrypcji dialogów, pozwoliła potwierdzić istnienie idiolektu tłumacza dialogisty w dubbingu filmów animowanych oraz rozwiązać problem badawczy zawarty w pytaniach: czy słuszne jest twierdzenie, że tłumaczenie dialogów z warsztatu przekształciło się w sztukę interpretacji, w której uwidacznia się swoisty język tłumacza? W jakim zakresie dubbing filmu animowanego z charakterystyczną dla niego koniecznością stosowania synchronizacji sprzyja formowaniu się języka indywidualnego tłumacza dialogisty? Jakie determinanty językowe i/lub kulturowe sprzyjają powstawaniu idiolektu poszczególnych tłumaczy dialogów filmowych? Badania uzupełniają przeprowadzone wywiady z tłumaczami, które pozwoliły wskazać pozycję tłumacza dialogisty względem pozostałych osób biorących udział w tworzeniu wersji językowej filmu

animowanego z dubbingiem, a także spojrzeć na idiolekt, dobór ekwiwalentu językowego w danej wersji językowej z perspektywy tłumacza dialogisty.

Lublin, 07.10.2024; Karolina Wakulik

Karolina Wakulik

07.10.2024r.